

Epeso zengât ekap Paulonâ kulemgum zingip.

Mâsop den.

¹ Paulo nâ Anutugât sâtkât Yesu Kristogât Aposolo orâwanjâ Epeso kamânân Yesu Kristogât kâmut nângâm pâlâtân kwâkņangâm kâtigem ândime, zengât ekap zi kulemgum zingan.

² Ibâniņ Anutu sot Kembuniņ Yesu Kristo, zekâren gâbâ tânzâņgozâņgoņ sot um lumbe zengâren zimbap.

Anutuņâ mârumņan sumbemgât siņgi kwatniņgip.

³ Kembuniņâ Yesu Kristo, zâkkât Ibâ Anutu, zâkņâ sumbemân gâbâ siņgi âlipkât mâsop topņâ topņâ Kristogât opņâ niņgip. Zorat nen sâm âlip kwâkņangânat. ⁴ Zâk mârumņan hân mân muyageibân nen zâkkât mâteņan um hâlâlu sot tosanij buņ kinatkât Kristogât siņgi kwatniņgip. ⁵ Zâkņâ umņâ gâsânâņgomņâ kânņan nâņgi zeipkât Yesu Kristogât opņâ nan bârarâp utnatkât sâm kâtigem niņgip. ⁶ Zikņâ nanņangât opņâ tânzâņgozâņgoņâ sâņgân buņ niņgipkât sâm sâtâre okņangânat.

Yesugât gilâmņandâ sâņgâniņ meip.

⁷ Nanņâ Yesu, zâkkât gilâmņandâ sâņgâniņ meipkât tosanij gulipkukuj muyageip. Anutugâren gâbâ tânzâņgozâņgoņ, zorat

nângindâ imbanâ opmap. ⁸ Zâknâ imbanâ patâ tânnânngoip. Tânnânngom nânngânângâ bonnâ sot top nânngânângânâ ningip. ⁹ Oi ziknik den kânjan nânngi âlip oi itâ mem kwânângip. Zo itâ sâm muyageip. Den zo mâruman ekapņoot zeip. Den zo itâ, ¹⁰ “Narâknâ nânngâwan, zo gâtâm mâte oi Kristonâ a sot kut nâi nâi hânân sot sumbemân zo mâpotzingâmņâ kâukziņ sot patâziņâ upap.”

¹¹ Anutuņâ kut nâi nâi aksik umņangârâk sâm kâtigem muyagezingâmap, zâk mâruman ningit nânngâm Kristogât opņâ nen zâkkât a ambân gakârâņņâ utnatkât sâip. Oi nen siņgi âlipkât bonnâ minatkât sâip. ¹² Zorat op kândom Kristogâren nânngâm pâlâtân kwâkņangâm ândimen, nen Anutu sâm sâtâre okņangâm ândinat.

¹³ Zen yatigâk zâk sot pâlâtân urâwe. Zen den bonnâ nânngâne zorânâ kubikziņgi Yesugâren nânngâm pâlâtân kwâkņangâne Anutuņâ undipņâ Tirik Kaapum ziņgip. Anutuņâ Tirik Kaapum niņgâbapkât mârum sâm kâtigeip. ¹⁴ Sumbemân zarindâ kut nâi nâi niņgâbap, zorat undipniņâ Kaapum niņgip. Anutu kutsiņgiņangât sâtâre patâ muyagibapkât zâkkât arâņņâ nengâren Kaapumņâ kubikkubik nep zo tuum nanngâbap.

Siņgi âlip zengâren zimbapkât Paulonâ ninâu sâip.

¹⁵ Zen Kembu Yesu nânngâm pâlâtân kwâkņangâm Kembugât siņgi a buku otziņgâme, zorat den siņgi nânngâwan. ¹⁶ Zorat nâ zengât op narâk dâp nânngâmņâ Kembugâren sâiwap sâm, sâm âlip kwâkņangâman. ¹⁷ Kembuņâ

gâsuziŋgipkât yatâ opman. Oi narâk dâp zengât op ninâu itâ sâmbukuman.

Kembuniŋâ Yesu Kristo, zâkkât Anutu, Ibâ, âsakŋâ neule mariŋâ, zâkŋâ Kaapum ziŋgi zorâŋâ nâŋgânâŋgâ ziŋgâm Kembugât topŋâ sâmbuyagei nâŋgâm biraŋbi. ¹⁸ Oi umziŋ ânâŋgâri Kembuŋâ gâsuziŋgâm sumbemgât siŋgi kwatziŋgip, zorat nâŋgâm, nâŋgâm kwâtâtibi. Oi Kembugât arâpŋâ zen sumbemân kut ŋâi ŋâi âsakŋâ neulenoot ziŋgâbap, zorat nâŋgâne bon upap. ¹⁹ Oi nâŋgâm pâlatâŋniŋoot, neŋgâren imbaŋâ patâ zorâŋâ nep tuumap, zorat topŋâ nâŋgâbi. ²⁰ Imbaŋâ zorat bonŋâ igâwe. Zorâŋâ Kristo mumuŋan gâbâ mângim diim sumbemân zâim Anutugât âsanŋâ bongen pâip. ²¹ Oi a kutâ sot sumbem a, a top top imbaŋâziŋoot zengât a kâukziŋâ pâipkât hânân sot sumbemân kotsiŋgi ziap, zorâŋâ koi giap. Narâk zirenâk buŋâ. Zo yatâ zem zâimâmbap.

²² Anutuŋâ a sot kut ŋâi ŋâi aksik Kristogât ombenŋan zâmbamŋâ kâukziŋ upapkât sâmbâmût gakârâp neŋgât kembuniŋ kwânâŋgip. ²³ Zâkkât kâmut zo kiŋ bikŋâ oindâ giniŋgâm neŋgât kâukniŋ op ândiap. A sot kut ŋâi ŋâi dâpniŋanâk niŋgi meindâ dâp op âimap.

2

Mârumŋan laŋ gulip ândiwen.

¹ Zen mârum bâliŋ top top opŋâ um mumuŋâ op ândiwe. Ka Kristoŋâ mumuŋan gâbâ mângiziŋgi ândie. ² Mârum zen hân a zengât

mâtâp lân ândim âi wâke zengât a kutâ, Sa-
tan, zâkkât sât lum ândiwe. Narâk ziren zâknâ
singi âlip den ku a mam otzingi ândie. ³ Nen
mârum zengât tobat yatâ op ândim sâkkât sot um
nângânângânîngât den lum ândim a nâmbut
yatâ Anutugât kukngât bonjâ muyaginatkât
singi op ândiwen.

*Anutuñâ mânginingâmñâ sumbengât singi
sâip.*

⁴ Yatâ op ândiwen. Ka Anutu zâk umñâ gâsum
birañngipkât buku otnîngip. ⁵ Bâlinîngânîngât
op um mumuñâ op ândiwen, nen Kristo sot
mânginingip. (Zen nânge. Umâlepñangât op
kubiknîngip.) ⁶ Zâk Yesu Kristo sot mânginingâm
zâk sot ârândân a kuta tâtarân tâtnatkât
sumbemân nâmbarip. ⁷ Itâ muyagibapkât
oip. Tânzângozângonîngât gom sambe, zo
Yesu Kristo umâlepñangât op mâbâlâknem
nîngâbap. ⁸ Zen nânge. Zâk tânzângomñâ nângâm
pâlâtânziñangât op kubikzingip. Zo ziñangât
buñâ. Anutu umâlipñangât op sângân buñ yatâ
otzingip. ⁹ Nep nâi tuuwegât yatâ otzingâbap, zo
buñâ. Zorat a nâinâ sâknâ mem zari mân dâp
upap. ¹⁰ Nen Anutugât bikñan gok. Zâk Yesu
Kristogâren muyagenîngip. Oi mâtâp âlipñangât
nep tuum ândinatatkât Anutuñâ sâm nîngip. Mâtâp
zo mârum kubigipkât zoren lân ândinat.

Barin gokñandâ kamânân gawe.

¹¹ Mârumñan um kâtik ândiwe, zorat nângâm
ândibi. Zen Yuda a buñâ, kamân nâin gokñâ.
Oi Yuda a ziñâ kwabâ kwarangâmñâ ândiwenâ

kwabâ ulin sârn dâzânġomarâwe. ¹² Narâk zoren Kristo buŋ ândiwe. Oi Isirae a zen Anutugât kâmut ândine zen kwande ândiwe. Isirae a zen Anutu sot târotâro opŋâ zâkkât sinġi den mem ândine, zen Anutu kârurn bet bâsaŋ ândiwe. ¹³ Narâk ziren ko zen barin ândiweŋâ Yesu Kristogâren târokwap Kristo ġilâmŋaŋġât op kamânân ândie.

Yesuŋâ kâsa koi ġei um kânok urâwen.

¹⁴ Yesu zikŋak lumbenâniŋ ândimap. Zâk a nakŋâ zagât osetniŋan kâsa op pâke kâtik zeip, zo kândaŋâ Isirae a sot hân ŋâin ŋâin gok minduniŋġi kâmut kânok urâwen. ¹⁵ Zâkŋâ Yuda nenġât pâke den zeip, zo tâmbetnânġobapkât imbaŋâ zemŋaŋġip, zo koi ġei. Oi a kâmut zagât nekât kinkin ġebaġân kâmut unakŋâ kânok zâk zikŋak muyagem kin lumbenâ muyageip. ¹⁶ Zâk poru nagân moibân a nakŋâ zagât zo bonŋâ kânokġâk mâpotniŋġâm Anutu sot buku utnatkât kâsa koi ġei. ¹⁷ Oi zâk ġamŋâ barin ândiwe sot kamânân ândiwen, nen lumbenâŋġât sinġi den dâtnânġoi nânġâwen. ¹⁸ Oi nen aksik zâk sot pâlatân urâwengât Kaapum kânok mem Ibâ mâte okŋaŋġâmen.

A nen Kembuġât namâ yatâ utnat.

¹⁹ Zorat op narâk ziren zen kwande mân ândie. Zen Kembuġât sinġi a nâmbutŋâ zen sot Anutugât kamân mariŋ op Anutugât kâmut opŋâ zâkkât namâ op ândie. ²⁰ Namâ zorat tandâ Aposolo sot Propete. Ziŋâ laniŋġâne ândien. Ka Yesu Kristo ko kunkunniŋ uap. ²¹ Zâkkâren aŋâ aŋâ târokwâindâ Kembuġât hâlâlu namâ muyagem

zâimap. ²² Kaapumñâ Epeso kamânân ândie, zen yatik târokwatziñgi Anutugât namâ ue.

3

Kembuñâ den tikñâ zeip, zo Paulo sâmbuyagem pindip.

¹ Zorat opñâ Paulo nâ Yesu Kristogât tâk namâ a op ândian. Nâ hân nâin gok zengâren sinji âlip nep tuum ândimangât tâk namîn nâbane ândian. ² Zen nâgât sinji nângâwe. Anutu tânzângozângonangât op zengâren sinji âlip nep tuubatkât sâmbuyagem nigip. ³ Sâmbuyagem nigip. ³ Sâmbuyagem nigip. Den zorat pânkânok kulemguan. ⁴ Kristogât den tikñâ zeip, zo ek nângâman. Zen den zi sâlpkumñâ nâgât yatâ nângâbi. ⁵ Den tik zeip, zo a mârumbuyagem. Narâk ziren ko tirik Aposolo sot Propete nengâren Kaapumñâ sâmbuyagem. ⁶ Den tik zeip, zo itâ. A hân nâin nâin gokñâ, zen sinji âlip nângâmñâ lum Yuda a nen sot kâmut kânok op Yesu Kristogât op sinji den zorat bonñâ ârândâñ minat.

⁷ Oi sinji âlip zorat kore a ândibatkât Anutuñâ umâlepñangât imbanñâ patâ nigip.

Den tikñangât bonñâ Yesuñâ muyageip.

⁸ Nâ Kembugât sinji a nâmbutñâ ombezin a giginñâ op ândiman. Ka lan Kristogâren umgât gom sambe mân igikñâ ziap, zorat den a hân nâin gokñâ sâmbuyagem zingâbatkât Kembuñâ sâmbuyagem nigip. ⁹ Anutuñâ a sot kut nâi nâi muyageningipñâ den tik pâi zeip, zo narâkñâ narâkñâ

mân sâm muyagem ândeip. Ka narâk ziren Anutuñâ zo sâm muyagemñâ den zorat bonñâ sâm muyagem zen sot a nâmbutñâ aksik patâ dâzângobatkât sâip. ¹⁰ Narâk ziren Anutuñâ kâmut gakârâpnâ neñgâren nângânângânâ bonñâ mâtâlakñei kulem top topñâ muyagei sumbem a sot a imbanâziñoot sumbemân ândie, zen ek nanğâbi.

¹¹ Anutu zâk mârur hân mân muyageibân den sâm kâtigeip, zorat bonñâ Kembuniñâ Yesu Kristo sângongoi gem muyageip. ¹² Oi zâkñâ mâtâp mem niñgi nângâm pâlâtân kwap kenğât buñ Anutu mâte okñanğâmen. ¹³ Zorat nâ itâ dâzângua nângânek. Nâ zenğât op sâknam kwâkñan ândia umziñ mân yâmbâribap. Buñâ. Zen zorat nângânetâ âlip upap.

Paulo zâk Epeso a zenğât op ninâu sâip.

¹⁴⁻¹⁵ Zorat op ko sumbemân sot hânân a kâmut ândien, niññâ Ibâ bonñâ, zâkkâren pindiñsâm zenğât op ninâu itâ sâman. ¹⁶ Anutu zâk sâi Kaapumñâ umğât gom sambe imbanâ muyagem ziñgi umziñ lâmbat kâtigibap. ¹⁷ Oi Kristo nângâm pâlâtân kwâkñanğâne umziñan tâtat mâme upap. Nak ândânandâ hânân gei kinmap, zen zo yatâ buku orotñâ, zo gâsum kâtigem kinbi. ¹⁸ Oi zen Kembugât siñgi a nâmbutñâ zen sot ârândân Kristo zâk umñâ gâsâzângomap, zorat toren toren mâpot nângâm kwâtâtibi. ¹⁹ Oi Kristo umñâ gâsâzângomap, zorânâ a nângânângâziñ walâmap, zo lañ nângâm biranbi. Oi Anutugâren umğât gom sambe piksâm ziap, zorânâ zenğâren âi piksâbap. Nâ zenğât op yatâ ninâu sâman.

Sâtâre den.

²⁰ Imbanjâņoot neņgâren nep tuumap, zâk Anutu. Kut nâi nâi zorat nâņgâm ninâu sâmen, zorigâk buņâ. Kut nâi nâi walâwalâņ up-apkât kâwali tâkņangap. Zorâņ ninâu sot nâņgânâņgâniņ walâmap. ²¹ Zâkkât op Yesu Kristogâren sot kâmurân sâtâreņâ narâkņâ narâkņâ zem zâimâmbap. Perâkņak.

4*Kaapumņâ minduniņgi kâmut kânok urâwen.*

¹ Nâ Kembugât nep tuum ândia gâsunim tâk namin nâbanetâ tap ekap zi kulemgum ziņgan. Zorat zen itâ nâņgânek. Kembuņâ gâsâzâņgomņâ târârak ândibigât sâm ziņgip, zorat dâbâk ândibi. ² Giginâ sot um sânduk ândim buku oraņgâm hâuņangât den mân sâbi. ³ Oi Kaapum zâk lumbenangât tâkņâ mâpotziņgâm saaziņgip, zo mânâņgâtpegât galem oraņgâm ândibi. ⁴ Zen kâmut kânok. Kaapum kânok. Sumbem kânokkât siņgi, zorat siņgi kwatziņgâm diiziņgip. ⁵ Kembu kânok. Nâņgâm pâlâtâņ kânok. Too saņgon kânok. ⁶ Anutu zâk Ibâniņ kânok. Zâk aksik patâ walâniņgâm kembuniņâ op ândiap. Oi um dâp imbanjâ niņgâm um dâp tâtat mâme opmap.

Kembuņâ siņgi âlip nepkât a top top nâambarip.

⁷ Kristo zâk nep sâm niņgip dâp imbanjâ niņgâmap. ⁸ Zorat Kembugât ekabân den nâi itâ kulemguwe, ziap,
 “Zâk u sumbemân zariņ, narâk zoren tâk namâ a doņbep diiziņgâm zariņ. Oi a umgât gom sambe sot imbanjâ ziņgip.”

⁹ Yesu zâk u zarip, zo yen mân sâwe. Zâk hânân sot âmbi hân ombenjan geip. Zâk hânân geibân gâbâ âburem zarip. ¹⁰ Zâk geip, zâkŋagâk sumbemŋâ sumbemŋâ walâm zarip. Zâk sumbem sot hân piksâm ândibapkât zarip. ¹¹ Oi zâkŋagâk a nep sot imbanâ ziŋgip, zo itâ. A nâmbutŋâ Aposologât nep sâm ziŋgip. Nâmbutŋâ Propete zâmbarip. A nâmbutŋâ siŋgi âlip mem hân nâin âiâiŋangât sâip. Nâmbutŋâ kâmut zengât galem a. Nâmbutŋâ siŋgi âlip kwâkâm ziŋgâ a. ¹² Zo zâkkât siŋgi a gakârâpŋâ mem kubikziŋgâm ândinatkât sâip. Kore nep zo tuugindâ Kristogât ken bet sot bonŋâ lâmbatpapkât a yatâ zo nâmbarip.

Siŋgi âlibân mân lorinat.

¹³ Zo yatâ op siŋgi âlip topŋâ sot Anutu nanŋangât topŋâ nângâm kwâtâtem um kânok utnat. Siŋgi âlibân ândim lâmbatnatkât sâip. Lâmbatŋâ Kristogât tobat yatâ op ândinat. ¹⁴ Nen katep maik yatâ mân op ândinat. Wangât, Sarâ a ziŋ um gulip kwatniŋgânâ upme, zorat. Sarâziŋandâ pibâ yatâ mân mem kâbakŋeniŋgi kâtigem kinat. ¹⁵ Itâ op ândinat. Nen umniŋandâ a gâsâzâŋgom den bonŋigâk dâzâŋgonat. Yatâ op ândeindâ mâtâp zo mo zo tirâpnâŋgoi zoren ândim kâukniŋ Kristo, zâkkâren târokwap kin lâmbatnat. ¹⁶ Zâkkâren târokwâindâ sânamniŋandâ sipapagoi sâkniŋ kânok opmap. Oi torerâpŋâ opŋâ imbanâ zemniŋgap sot nep sâm niŋgip dâp nep tuumŋâ umŋâ gâsâyagom sâk kânok lâmbatnat.

Kwakmak mân ândinat.

17 Kembangât op tâk namin nâbarâwe, nâ den nâi dâzângobâ. Um kâtik a, zen nângânângâziņ kut nâi nâi yenņan pane zemap. Zen ko zengât tobat yatâ mân upi. 18 Um kâtik a, zengât um nângânângâziņ nâtâtik oip. Um kâtik op Anutugât ândiândi kândâtkum ândiwe. 19 Oi um nângânângâziņ buņ sii nalem laņ nemņâ âkņâle sot bâliņ top top âkon buņ upme.

20 Epeso a, zen ândiândi yatâ ândibigât mân kwâkâm ziņgâwen. Kristogât topņâ sâm dâzângom ândiwen. 21 Den topņâ kwâkâm ziņgâwen oi ko Yesugâren den bon ziap, zo nângâwe. 22 Zen ândiândi sângiņâ kândâtkum umziņâ sângiņâ âkņâle sarâ zoren tâmbetkume, zo lândim pambi. 23 Oi Kaapum nângânangâne umziņ mângei uņakņâ upi. 24 Oi ândiândi uņakņâ mem ândibi, zo Anutugât tobat yatâ opņâ târârak sot hâlâlu muyageip.

Bâliņâ top top birânat.

25 Zorat zen sarâ birâm den bonņigâk sâm âragubi. Nen buku kânok ândien, zorat op yatâ utnat. 26 Kugân bâliņ mân upan. Kuk den mân mem ândina mirâsiņ geibap. 27 Sataņgât tirek mân kwâpan. 28 Mârum kâmbu opmarâwe, zen birâm betņâ nep tuum kât nalem muyagemņâ a kanpitâ âlip tânzângobi. 29 Den bâliņâ lâuziņan gâbâ mân gibap. Den âlipņigâk tânagom sânetâ zorâņâ a tânzângom umziņ kelikapap.

30 Anutugât Tirik Kaapumņâ umbâlâ opapkât diņâ mân birâbi. Anutugât tirik Kaapum, zo zengâren undip pâip, ziap. Gâsuziņgâbapkât narâkņâ mâte oi Anutuņâ zo ekņâ gâsuziņgâbap.

³¹ Kâsa den, um kâlak, umân pâpan den, den sârek, kuk den sot kut nâi nâi sumunñâ zo zengât osetziñan mân zimbap. ³² Zen buku opñâ âlip orañgâm tosa birâm ândibi. Anutu zâk yatik Kristogât op tosaziñ birip.

5

Bâliñâ kândâtkom ândinat.

¹ Zen nan bârarâpñâ op ândie, zorat Anutuñâ opmap, yatik op ândibi. ² Oi buku op umziñâ gâsâyagom ândibi. Kristo zâk yatik buku ot-niñgâm nenğât opñâ ândiândiñâ birip. Zo Anutuñâ egi âlip yatâ oip. Kembangât sinji nalem une sei nânji âlip opmâip, zo yatâ.

³ Lañ mâman sot kut nâi bâliñâ, mân orotñâ sot a nâigât kut nâi nâi zorat âkñâle op lañ mimin, zorat tâtâlek den zo mân sâbi. ⁴ Den añunñoot, den lañ sâsañâ den gân yatâ sâroken zo sâne bâliñ upap. Sâiwap den sot sâm âlip den sâne dâp upap. ⁵ Zen itâ nânğânek. Lañ mâman a, den sumunñâ sâme. A nâmbut zengât kut nâi nâi âkñâle op lañ mime. A yatâ zo, zen Kristo, Anutu umzik topñan tâtatñâ zo kârubi. A nâmbutñâ zengât kut nâi nâi zorat âkñâle op lañ upme, zen a ziñ lopio hurat kwapme yatâ Anutu kândâtkom umziñ hângât kut nâi nâi zoren pane zemap.

Tik kut nâi nâi añunñoot mân utnat.

⁶ Kâitângom sarâ den dâzângone nânğâne bonñâ mân upap. Bâliñâ top top zorat Anutu kukñangât bonñâ zo den ku a zengâren muyag-ibap. ⁷⁻⁸ Zoren zen mân betziñan mimbi. Zen

mârumņan ņâtâtik sot ândiwe. Zi ko Kembangâren gam âsakņâ op ândie. Zorat âsakņangât kiurâp op zâkkât tobat op ândibi. ⁹ Âsakņangât bonņâ muyagemap, zo itâ. Umâlip ândiândi sot târârâk ândiândi sot perâkņak den sâsâņ. ¹⁰ Kut zo mo zo utnam Kembuņâ nâņgi âlip upap mo buņâ, zen zorat nâņgâm sâlâpkum ikpi.

¹¹ Nâmbutņâ ņâtâtikkât kut ņâi ņâi utne mân betziņan mimbi. Buņâ. Bâliņâziņâ sâm kâkņan kwatziņgâbi. ¹² Um kâtik zen kut ņâi ņâi tik upme, zo ekap ziren mân sâm muyagian. Zo sâm muyagia sâi ko aņunņoot opap. ¹³ Kut ņâi yatâ, zo sâm kâkņan pâindâ âsakņandâ zeri zorat topņâ muyagibap. Oi kut ņâi muyapņâ ziap, zorâņ âsakņoot upap. ¹⁴ Zorat Kembangât ekabân den ņâi itâ ziap,
 “Uman zematņâ zaat. Mumuņan gâbâ zaat. Kristoņâ âsakņâ muyagem gibap.”

Um kâtik op nepkât narâk mân tâmbetkunat.

¹⁵ Zorat op ko zen ândiândiziņangât galem op ândibi. Oi mân nâņgâm nâņgâm yatâ buņâ. Um nâņgânâņgâziņoot ândibi. ¹⁶ Narâk ziren bâliņandâ laņ kârâm ziapkât narâk nâmbut mân birâm nep kâtigem tuubi. ¹⁷ Zorat um nâņgânâņgâziņ buņâ yatâ mân ândibi. Nep zo mo zo utnam Kembuņâ nâņgi âlip upap mo buņâ, zorat nâņgâm sâlâpkum ikpi.

¹⁸ Oi too kâtik nem um gulip orotņâ, zo mân upi. Zo tâmbetagoagonangât nep. Kaapum ko nâņgânangâne umziņan piksâi ândibi. ¹⁹ Kaapumņâ mem bâbâlaņ kwatziņgi mâpâmâpâse kep mem um aņgâgwanğâ upi. Oi

umziᅇandâ Kembangât kepᅇâ mem sâᅇ sâtâre okᅇaᅇgâbi. ²⁰ Oi Kembangâ Yesu Kristogât opᅇâ narâk dâp Anutu Ibâ kut ᅇâi ᅇâigât sâiwap sâᅇ, sâᅇ âlip kwâkᅇaᅇgâbi.

²¹ Zen Kristo hurat kwâkᅇaᅇgâᅇ umᅇâ âwe kwarᅇaᅇgâᅇ ândibi.

A ambân zengât den.

²² Ambân zen Kembangât sât lulu ândie, yatik abârâpziᅇ zengât op ândibi. ²³ Apᅇandâ ambinᅇaᅇgât kâukᅇâ uap. Zo yatik Kristo, zâk zengât kâukziᅇ uap. A ambân gakârâpᅇâ zen kiᅇ bikᅇâ ândie. Oi zâk kiᅇ bikᅇaᅇgât kubikkubik uap. ²⁴ Oi kâmutᅇâ Kristogât sât lumap, zo yatik ambân zen narâk dâp abârâpziᅇaᅇgât den lum ândibi.

²⁵ Kristo zâk umᅇâ kâmut gâsuningâᅇ buku otᅇiᅇip. A ziᅇ zo yatik umziᅇ âᅇbirâpziᅇ gâsuziᅇgâᅇ buku otziᅇgâbi. Kristo zâk kâmutᅇâ buku otᅇiᅇgâᅇ neᅇgât suup meip. ²⁶ Zâkᅇâ kâmut diᅇâ sot too saᅇgonᅇiᅇgâᅇ kubikᅇiᅇgi salek op Anutu mâteᅇan hâlâlu kinatkât yatâ oip. ²⁷ Oi kâmutᅇâ saᅇgon kubikᅇiᅇgi hâlâlu sot tosanᅇiᅇ buᅇ sot neulenᅇiᅇoot mâteᅇan nâᅇbanᅇapᅇât sâᅇ pindip. ²⁸ Oi a zen ziᅇiᅇ sâkziᅇiᅇ galem upme, yatigâk ambirâpziᅇiᅇ galem otziᅇgâbi. ᅇâi zâk ambinᅇâ dâᅇ galem upap, zo zikᅇâ sâk yatik galem oraᅇgâᅇap. ²⁹ A zikᅇâ sâkᅇâ mân kâsa okᅇaᅇgâᅇap. Buᅇâ. On galem oraᅇgâᅇ ândimap. Kristoᅇâ kâmutᅇâ otᅇiᅇgâᅇap, zo yatâ. ³⁰ Kristo zâk kâukᅇiᅇâ ândiap. Oi nen kiᅇ bikᅇâ, sâkᅇaᅇgât torerâp ândiengât yatâ galem

otningâm ândimap. ³¹ Kembangât ekabân den nâi itâ ziap,

“Zorat a nâinjâ ibâ mamnâ zâpam ambinnangâren
âi pâlâtân oi zet um sâk kânok op
ândibabot.”

³² Den zo den sumbuñâ. Den zorat topnâ itâ nângan. Kristo sot kâmut, zengât op sâip. ³³ Oi den zorat topnâ nâi itâ. Ap ambin, zengât op sâip. A aksik zen sâkziñ buku otzingâme, zo yatik âmbirâpziñâ buku otzingâm ândibi. Oi ambân zen abârâpziñ hurat kwatzingâm ândibi.

6

Ibâ mam sot katep, zengât den.

¹ Katep zen Kembangât op ibâ mam zengât den lubi. Zorânâ mâtâp âlipnâ. ² “Gâ ibâ mamgâ hurat kwatzikâm dinzik luban.” Den kâuknâ zo Mosegât den kâtik ekabân ziap. Oi den nâi itâ târokwap sâsânâ, ³ “Yatâ op hânân narâk kârep ândim kwâtâtiban.”

⁴ Ibâ zen nan bârarâpziñ um kâlak muyag-ibegât kut nâi kârâpñoot lañ mân otzingâbi. Kembangât den dâzângom kubikzingâm galem otzingâne lâmbatpi.

A patâ sot kore a, zengât den.

⁵ Kore a zen hân a patârâpziñ hurat kwatzingâm umziñ kânok zeï Kristo kore okņangânat yatâ upap sâm zo yatik patârâpziñ bimbi kwatzingâm zengât sâtziñ lum ândibi. ⁶ Hân a patârâpziñâ mâte pirik otzingâne zingitne âlip upapkât bunâ. Nen Kristogât kore a sâm Anutuñâ mâtâp sâm zingip, zo lânbi. ⁷ Zen itâ nângâbi, “Nen a

zenğârâk kore buñâ.” Yatâ nângâm Kembugât nângâm nepziñ âkon buñ tuubi. ⁸ Zen nângâme. Nâi zâk kore a mo a patâ ândim kut ñai ñai âlipñâ op ândibap, zâk Kembuñâ hâuñâ yatik pindâbap.

⁹ Oi a patâ zen kore arâpziñ yatik galem otziñgâm ândibi. Oi mân zângom ziñgitsâbi. Kârâpñoot mân otziñgâbi. Kore a sot a patâ, zenğât patâziñâ sumbemân kembu patâ op ândiap. Zâk hâtubâtu mân otniñgâbap, zo nângâm ândibi.

Kâsa mân igikñâ ândime.

¹⁰ Sâm kwâkâm sâbâ. Kembugâren târokwatne imbanñâ zeñgâren zeï zo mem kâtigem ândibi.

¹¹ Oi Anutugâren gâbâ kâmbamgât hâmbâ timbâ mot mem ândine Satañgât kâwali arâpñandâ kâitzânjonam gane kâtigem kinbi. ¹² Zen nângâme. Kâsarâpniñ, zo hân a buñâ. Zen a mân igikñâ. Zen Satañ sot wâke gakârâpñâ. Zen bâliñ op ândime. Nâtâtikkât nep a, a kutâ sot a imbanñâziñoot. Nen zen sot kâsa upmen. ¹³ Zorat nen Anutugâren gâbâ hâmbâ timbâ mot mem kâmbam narâk, narâk bâliñan kâtigem kirindâ kâsarâpniñ ziñ osiniñgâm birâm âibi.

Kâwaligât kut ñai ñai mem ândinat.

¹⁴ Nen itâ kinat. Den bonñandâ inzutniñ oi mem lap ândinat. Târârak ândiândiñandâ hâmbâniñ oi akum ândinat. ¹⁵ Lumbeñangât siñgi âlip mem kinat. Zorâñâ kipâke gine gi-ari lâñ kâtigem kinbi. ¹⁶ Oi mamñâ patâ ko nângâm pâlatânâ dugumniñ oi mem kirindâ kâsa, bâliñâ mariñangât liñgip kâlâuñâ zo gâi kom

kâbakñibap. ¹⁷ Oi pindok kâtik kutñâ kubikkubik, zo kâukniñan akunat. Oi Kaapumgåren gâbâ sâu patâ, Anutugât den, zo mem kinat. ¹⁸ Narâk dâp Kaapum wâratkum Kembugâren ninâu sâm mâpâsem ândinat. Oi lañ gulip mân ândim, âkon buñ galem orañgâm ândinat. Oi kamân dâp Kembugât siñgi a zeñgât op ninâu sâm ândinat.

¹⁹ Oi zen nâgât op ninâu sâm ândine Kembuñâ lâunâ mem bâbâlañkoi siñgi âlipkât den tik zeip, zo sâm muyagibat. ²⁰ Na zorat siñgi sâsâñ a ândiangât tâk namin nâbane zeman. Zen nâgât op ninâu sâne keñgât buñ siñgi âlip sâm muyagia dâp upap.

Den murukñâ.

²¹ Tâk namin dap dap yatâ ândiman, zen zorat kwakpegât Tikiko, zâkñâ zeñgåren gamñâ zorat den siñgi otziñgâbap. Tikiko, zâk bukuniñ âlipñâ, Kembugât kore a sât luluñoot. ²² Zâkñâ nengât den siñgi otziñgâm umâlep kwatziñgâbapkât sâñgongua gaap.

²³ Bukurâpnâ, Anutu Ibâ sot Kambu Yesu Kristo, zikñâ zen lumbe muyageziñgâm nâñgâm pâlâtânziñ mem kâtigei buku orañgâm ândibi.

²⁴ A umziñandâ Kambu Yesu Kristo gâsum lum kâpim ândimambi, zeñgåren tânzâñgozâñgoñ zim-bap.

Zo yatik.

SINGI ÂLIP EKAP
The New Testament in the Komba Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Komba long Niugini
copyright © 1980 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Komba

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0. You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

8e5b8dff-a54f-5e56-9b8c-1906f06b22d1